

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Lvdovici De Ponte, Societatis Iesv, Meditationvm De Praecipvis Fidei Nostrae Mysteriis

Vitae Ac Passionis D. N. Iesv Christi; B.V. Mariae, & aliquorum Sanctorum

Qvae Complectitvr Mysteria Diuinitatis, Trinitatis, & perfectionum Dei: ac
de beneficiis eius in homines, naturalibus & supernaturalibus

Puente, Luis de la

Coloniae, Anno M.DC.XII.

Med. 21. De ijs quæ creauit tertia die.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-38214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-38214)

MEDITATIO XXI.

DE IIS, QVAE TERTIA
die fecit Deus.

PUNCTVM I.

DIXIT DEVS: congregentur aquae, quae sub Caelo sunt, in locum vnum: & appareat arida. Et factum est ita. Et vocauit Deus aridam, Terram, congregationesque aquarum, Maria. Et vidit Deus, quod esset bonum. Et ait: germinet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum, iuxta genus suum, cuius semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita.

a Gen. 1. 9.

CONSIDERANDVM est primùm, quod DEVS Dominus noster aspiciens tertia die terram aquis coopertam coniunxerit aquas, quae sunt sub Caelo, in vnum locum, ostendens suam Omnipotentiam in multis rebus admirandis.

De aquis
maris.

PRIMUM apparuit DEI Omnipotentia in eo, quod cum essent aquae immensae, in momento, aut tempore breuissimo, solo imperio, omnes collegerit ad vnum

I.

locum amplissimum, & latissimum, quod dicitur in alia plura loca, quæ appellantur Maria, quæ omnia à Dei Omnipotentia deducta, vnumquodque in suum locum celeritè se collegit, obediens absque ylla resistencia imperio diuino.

b Psal. 103. 6

ET ita dixit Dauid: b *Abyssus* scilicet aquarum, terram cõperiebat, sicut *vestimentum*, & *amictus eius*; sed ab increpatione, & imperio tuo fugerunt, & à voce tua, tanquam tonitru perterritæ formidarunt: Quid fuisset, videre in hoc die, immensitatem aquarum, incredibili celeritate fugientem in locum, sibi à DEO destinatum! alix enim ad Oceanum, alix ad Sur, alix Mediterraneum, & alix ad alia maria confugerunt, O DEVS Omnipotens, quidem aded est potens imperium tuum, collige aquas mearum affectionum, & cogitationum, quæ sunt per totam terram dispersæ, & statue illis certum locum, in quo ex voluntate tua consistant, nec ad alium dirigentur.

II.

SED & in hoc DEI Omnipotentia apparet, quod cum aquæ ex naturali sua propensione soleant esse superterram, tanquam in loco suo naturali, ex omni parte eam ambientes, sicut aer & terram eamquam ambit; nihilominus statim, atque dequinum imperium audiuerunt, deserto naturali suo loco, receperint se ad concaua, & profunda loca à DEO siti constituta,

quibus propter commune & vniuersale cæ-
 terarum creaturarum bonum, manent abs-
 que vlla repugnantia, commune bonum, vt
 proprium reputantes, & in loco à Creatore
 sibi constituto, ob eam causam, permanen-
 tes.

Perfectæ
 obedientie
 exemplar.

DISCE, ô anima mea, Creatori tuo obe-
 dire, ex nobilissimo hoc alterius creaturæ
 exemplar. Abnega propriam etiam natu-
 ralem inclinationem, vt diuinam expleas vo-
 luntatem; contemne proprium emolumen-
 tum temporale, vt communi fratrum tuo-
 rum bono consulas. O DEVS animæ
 meæ, constitue me in quouis loco, pro
 tuo libitu, in ipso enim conquiescet cor
 meum. Si mihi abstuleris amplum, & al-
 tum locum, quem prius constitueras, &
 iusseris me ad angustum alium, & abie-
 cum me colligere, id ipsum ego ample-
 ctar: quia gratum mihi est propriam in-
 clinationem deserere, vt voluntatem tuam
 sequar; quæ tua voluntas erit semper
 mea. *c Non volo querere, quod mihi v-
 tile est, sed quod multis.* & lubens ce-
 dam iuri meo, propter bonum fratrum
 meorum, quorum commodam etiam erit
 meum, si tibi obediam, cuius factura omnes
 sumus,

c 1. Cor. 10.
 33.

TERTI ò altissimè eminent Omni-
 potentia DEI in eo, quod easdem aquas
 maris in loco à se constituto tam exa-
 ste contineat, ita d *circundans mari ter-*
d Prov. 8. 19
e Psal. 103. 9.

minum suum, & legem ponens aquis, ne
 transire possint fines suos. Et quamvis ha-
 beant ingentia augmenta, & detrimenta,
 & inundationes, admirandos fluxus, & re-
 fluxus, horrendos fluctus, & tempestates,
 hæc tamen omnia continentur intra ter-
 minos arenæ, quos DEVS illis constituit.
 Et de hoc ipse DEVS gloriatur dicens,
 c. Iob. 38. 8. *Quis alius præter me conclu-*
sit ostijs mare, quando erumpbat, qua-
si de vulua, abyssu scilicet mea Omnipoten-
tentiæ, procedens: circumdedi illud ter-
minis meis, & posui vectem, & ostia, &
dixi: usque huc venies, & non procedes
amplius, & hic confringes tumentes fluctus
tuos.

EX hac consideratione, non solum ad-
 mirationem concipiam de Omnipotentia
 DEI, sed magnum etiam timorem eum
 offendendi, memor illius, quod ipse dixit,
 per Ieremiam f. *Me non timebitis, dicit Do-*
minus, & à facie mea non dolebitis. Et
 mala vestra vita, qui posui arenam ter-
 minum mari, præceptum sempiternum, quod
 non præteribit? & commouebuntur aquæ,
 & non poterunt contra illud: & intumescunt
 fluctus eius, & non transibunt illud. O
 DEVS Omnipotens, quis non timebit offen-
 dere te? & quis non dolebit, quod toties te of-
 fenderit? circunda Domine hoc mare coram
 mei muro tuæ protectionis, & occlude eius
 portam.

portas seris tui sancti timoris, vt nunquam transgrediar præcepta, quæ mihi imposuisti, nec fluctus mearum perturbationum extrahant illud extra locum à te mihi constitutum.

CONCIPIAM quoque magnos affectus confidentiæ, de omnipotentia Dei, qui, vt ait Isaias, *g Mensus est pugillo aquas*, easque intra designatum terminum exactè cõinet, etiam si *g Isai. 40. 12* sint lubricæ, & iuxta aliquorum Sanctorum sententiam mare sit in aliquibus locis altior, quàm terra, vt ego confidam, quamuis ex me sim aquæ instar lubricus, & carnis meæ pro- pensio impellat me, vt transgrediar limites, mihi ab ipso constitutos, ipsum tamen conseruaturum me & intra illos ita retenturum, vt semper eius impleam voluntatem.

IV.

PUNCTVM. II.

DEINDE consideranda sunt mirabilia, quæ Deus fecit hodie in terra, vt aquas *Montes ac Valles.* fecerneret, illamque redderet aptam *i.* viuentium.

PRIMUM enim, imperio suo ita in momento magnam terræ partem, quæ spherica erat, enoluit, & commouit, vt profundissimas faceret concauitates, in quibus aquæ reciperentur; & altissimos erigeret montes, qui instar murorum essent; & admirandam varietatem planitiei, collium, vallium, & porruum, sibi

ceret, quæ nunc vi suntur: obediēte ipsa terra nutui diuini imperij. Quamobrem ait Dauid: *g Ascendunt montes: & descendunt campi in locum, quem fundasti eis.* Ex quo eodem affectus concipiam admirationis, obediētiæ, timoris, & fiduciæ, tremens ob tantam huius Domini potentiam, h qui (teste Iob) *transulit montes, & nescierunt q, quos subuertit in furore suo, qui commouet terram de loco suo, & columna eius cōcutiuntur, & fundamenta;* sed non minus tamen confidam verbo eiusdem potētissimi Dei, qui dixit: *i Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic: transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis:* nam Dei Omnipotentia, quæ montes in suis locis collocauit, facillimè potest ad alia transferre.

II.

DEINDE perpendam Dei Omnipotentiam in eo, quòd terram ad eòd siccam reliquit, vt illam appellauerit *k Aridam*, non hærendo dies multos, vt id faceret, sicut tempore diluuij; nec adhibito *l vento vehemēti, & vrēte*, qui *tot a nocte terram verteret in siccam*, sicut quando filij israel transuerunt locum maris rubri: nam Dei virtus per seipsam, in ictu oculi, exsiccauit, & arefecit eam. O Spiritus diuine, *m qui es ignis consumens*, & ventus *rens*, consume in carne mea humores mearum affectionum terrenarum, & vre cor meum amore tuarum virtutum cœlestium, ne *Dæmon*, *n qui ambulans per loca arida, quærens requiem, non inuenit, sed o dormit sub vmbra*

secreti

secreto calami, & libenter, in locis humentibus
 versatur, locum inueniat in anima mea, eius-
 que possessionem accipiat.

TERTIÒ perpendam, quòd Deus Domi- III.
 nus noster mirabili sua prouidentia ita colle- Fontes.
 gerit aquas ad mare, terramq; aridam relique-
 rit, vt simul reliquerit in terra multas aquas
 dulces fluminum, & fontium, in varia loca di-
 stributas, faciens ad id fossas, & canales, &
 quasdã veluti venas, intra ipsius terræ visce-
 ra, per quas aqua transiret, quæ exiret ex ma-
 ri. Nam (vt ait Ecclesiastes) *omnia flumina*
intrant in mare, vt iterum fluant. In qua re ali-
 qua sunt admiranda, & notatu dignissima.
Primum est, quòd sit tanta fluminum, fon-
 tium, & puteorum multitudo, quæ sunt pat-
 sim in omnibus terræ locis eius vsibus val-
 de accommodata, etiam in montibus altissi-
 mis, & rupibus, ex quibus distillant, &
 fluunt ad valles. *Secundum* est, quod ea-
 dem flumina sint perpetua, & continua: nam
 semper fluunt, idque per tot annos; nec de-
 fecerunt; hætenus nec deficiet noua aqua,
 quæ semper fluat, & nunquam cesset. *Ter-*
tium est, ipsa aquarum dulcedo, cum tamen
 aqua maris, ex quo plurima illorum oriun-
 tur, sit amarissima, & falsissima. nam O-
 mnipotentiã Creatoris colaps aquas per po-
 ros terræ, conuertit earum amaritudinem
 in dulcedinem, vt hinc appareat, quàm
 sit facilè Deo mutare vnum contrarium in

alte

alterum; & quod amarum est conuertere in dulce ei, qui fideliter ipsi seruit. *Quartum* est, ingens utilitas harum aquarum ad rigandam, & foecundandam terram, ita vt habeat illa aquam de Coelo, & aquam ex fontibus, & puteis, qui sunt in ipsa; hominibus quoque & alijs uiuentibus sunt valdè necessariz ad bibendum, & conseruandam vitam; ad se lauandum, balneandum, & nimio ignis calori resistendum, prater alias admirandas proprietates, quas aquæ multorum fontium habent, ad sananda corpora ab infirmitatibus. Hoc totum fecit magnus Deus noster hoc die prouidentia paterna; quapropter continuas ei gratias agere debemus, quoties hoc beneficio utimur, & inuitare p *mare & terram, montes & colles, flumina, & fontes*, vt factorem suum laudent, & glorificent.

p *Daniel. 3.*
73.

I V.
De Fodinis
& Metallis.

QUARTO perpendendum est, quòd DEVS Dominus noster in hoc ipso die ita disposuerit terram, vt quædam eius pars pinguis esset, ad plantas, & arbores producendas, & sustentandas accommodata: altera verò pars esset tanquam fodina, & vena, in qua generaretur aurum, argentum, ferrum, æs, & alia metallorum genera, & mixta ad hominum vsu, & seruitium necessaria, distribuet huiusmodi fodinas per diuersa terræ loca ad hæc disposita iuxta illud Iob: q *Habet argentum venarum suarum principia: & auro locus est, in quo conflatur.* Est verò fas credere, Deum hæc ab initio fecisse: quamobrem magnas

q *Iob. 28. 1.*
S. *Thom. 1.*
p. q 69 a. 2.
ad 3 quia

Crea

Creatori debeo gratias, quòd fuerit illi curæ, *sunt velut*
nobis de rebus hisce providere, sine quibus *pars qua-*
græ omninò fuisset transigere vitam. Quare *dam terra.*
quories illæ mihi sunt vsui, meritò earum lar-
gitorem glorificabo.

EST tamen aduertendum, quòd Scriptura
diuina non faciat mentionem creationis ho-
rum metallorum, sicut nec rerum aliarum oc-
cultarum, cuius ea fortè est mystica causa, vt
homines doceret Deus, parui facere diuitias
temporales, comparatione æternarum, atten-
dentes quod res istæ sint quædam pars terræ,
adeoque parux æstimationis, vt earum Crea-
tor eas res numerans, quas creauerat, nolue-
rit has inter illas referre; & qui nimium eas
æstimant, incident in maledictionem, quam
prædixit Dauid in impios dicens: *1 Domine à*
paucis de terra diuide eos in vita eorum: de ab-
sconditis tuis adimpletus est venter eorum: quasi
diceret; separa illos à numero electorum tuo-
rum, quia suam cupiditatem expleuerunt the-
sauris, quæ tu creasti in abscondito terræ. O
Deus æterne, qui aurum, argentum, & reliqua
metalla in vsu meum, & vtilitatem creasti,
ne permittas me ijs abuti in meum detrimen-
tum, ne ad te offendendum adhibeam, quod
esse debet instrumentum ad tibi seruiendum,
& ad te laudandum.

*S. Thom.
supra.*

1 Psal. 16. 14

PVNCTVM III.

TERTIÒ considerandum, quod DEVS Do-
minus noster, cùm aquas à terra separa-
set,

*Plantæ &
Arbores.*

a Gen. I. II.

set, eamque separationem, utpotè absolutam, & perfectam, approbasset; statim dixit: *germinet terra herbam virentem, &c.* In quare duo eminent singularia.

I.

PRIMUM est, quod quamvis videretur sufficiens opus, pro tertio die ipsa aquarum à terra separatio; quia tamen vidit Deus terram ab aquis discoopertam manere turpem, valdeque imperfectam, noluit eam tota illa die in tanta imperfectione, & foeditate permanere, sed quamvis integram eius perfectionem, & pulchritudinem in diem sequentem distulerit, hodie tamen incepit illam ornare, & vestire eo ornamento, quo indigebat. In qua re commendatur nobis dei providentia erga suas creaturas, & propensio ad eas perficiendas. Nam sic ut abstulit ipsi terræ vestem illam, aut operculum, quo deturpabatur, & occultabatur; ut videri non posset; dedit verò illi aliam vestem, qua pulchra appareret, & elegans, non pallida, ut vel ad breve tempus ita nuda, & turpis remaneret; sic etiam cupit ipse exui nos vestibus hominis veteris, quæ valde nos deturpant, & indignos reddunt, quos ipse, & eius Angeli aspiciant: sed statim tamen vult, nos induere novam vestem ipsius gratiæ, & virtutum, ut pulchri simus, eiusque oculis placeamus; ac desiderat, ne ex parte nostra aliquid quæ sint moræ; sed studeamus, ne in certum differamus, quod hodie facere possumus.

II.

SECUNDUM est, quod non voluerit ex

nihilò creare plantas, & arbores, quæ terram exornarent, quamvis id facere fuisset ipsi facillimum; sed voluit vt ipsamet terra cooperaretur, ideoque dixit: *germinet terra herbam virentem*, & factum est ita. Cùm enim Deus esset principalis effector, ipse enim *b fe- b Gen. 2. 5.* *cit omne virgultum agri, & omnem herbam regionis* terra illi dedit, quod habebat, seipsam videlicet, vt ex ipsa tanquam ex materia fierent plantæ, etiã cum aliqua ipsius terræ corruptiõe. In quo factò perfectissimè nobis proponitur, quòd Deus Dominus noster, quamvis summè desideret nostram perfectionem, eam tamen solus facere noluit, sed vt nos ad id iuuenemus, & cooperemur diuinæ ipsius gratiæ, offerentes quæcunque habemus, nos ipsos videlicet, cor nostrũ, & libertatem nostram, vt eius diuina maiestas faciat in nobis, & de nobis disponat pro libitu, quamvis cum alicuius nostræ rei iactura, propriæ scil. voluntatis, & terrenorum desideriorum, quæ sunt mortificandã, & mala quæ fecimus dissoluenda. Quare nos ipsi eius gratiã adiuti debemus, (vt ait Apost.) *c Coloss. 3. 9.* *expoliare nos veterẽ hominẽ, cum actibus suis, & induere nouũ, & actus eius.* O Deus perfectissime, omnis perfectionis fons, & origo, q. vt hominis honori magis cõsulas, eiusq; libertatẽ suauius conserues, nõ vis illũ sanctificare, aut p̄ficere, nisi in propriã suã sanctitatẽ, & perfectionẽ suã ipse partem cõferat. Ecce, misericordissime Dñe, me, tanquam deformem terram, tibi offero paratum, ad plantas,

& vir-

& virtutes cœlestes recipiendas; ad te, Domine, pertinet, eas efficere tua omnipotentia, ego verò gratia tua præparatus, consensum meum ad eas recipiendas præbeo, etiam quibuscunque ex rebus meis ad id expensis: da mihi Domine, quod peto, vt seruire tibi possim, sicut debeo.

III. PRAETEREA singillatim sunt consideranda, quæ Deus fecit ex terra, hoc suo imperio; & expendendæ quinque excellentiæ, quæ manifestant eius omnipotentiam, & prouidentiam erga viuentia, & nominatim erga homines, in quorum commodum illa omnia dirigebantur.

I. PRIMA excellentia est, quòd fuerit innumera multitudo herbarum, plantarum, florum, & arborum, quam fecit Deus hoc die, distribuens illas in diuersas terræ partes, iuxta singularum qualitatem, & clima, quia aliquæ plantæ exigunt terram frigidam, aliæ calidam, aliæ temperatam, & in illis omnibus eas plantas produxit, quæ iuxta suam naturam possent in illis conseruari, quia prouidentia diuina in omnibus suis operibus ostendit magnam suauitatem, ideoque etiam dona suæ gratiæ accommodare, & accommodare solet cum bono nostræ naturæ, quòd gratia, & natura similia maiori suauitate operentur, ac diuini perdurent.

2. SECUNDA excellentia fuit illa facilitas, & acceleratio, qua omnes has plantas effecit in vniuersa terra, quæ per tot millia milliariorum

exten

VI. E

extenditur; & tot plantis est referta: siquidem statim, atq; dixit, *germinet terra: factū est ita,* & euasit tota vestita tanta varietate, & pulchritudine, vt ipse Deus, qui illam creauit, de ea gloriatur dicens: *e pulchritudo agri mecum est.* *Psal. 49. 12.*

3.

Huc accedit TERTIA excellentia, quod fecerit Deus has plantas, & arbores in ea magnitudine, & perfectione, quam habere poterant. Nam arbor, quæ naturæ cursu annos aliquot consumit in iaciendis radicibus, in crescēdo, & producendo folia, & fructus, in vno momento prodijt perfecta in his omnibus: quia Dei opera sunt perfecta; & q̄ homines paulatim faciunt, & magno labore, hoc ipsum Deus subito in magna perfectione, & absque vlllo labore efficere potest. Gratias tibi, Creator omnipotens, & perfectissime, ob celeritatem, & perfectionem, qua hoc die tot res, & tantas perfecisti; vt etiā tempus superfuerit ad multo plures efficiēdas, si id tibi placuisset. Ostende, quæso, istam erga me omnipotentiam, accelerante diuina tua gratia quod mea imbecillitas retardat *facile est enim in oculis tuis sub-* *Eccl. 11. 23.*
ito honestare pauperem.

4.

QUARTA excellentia complectitur magna, & innumerabilia commoda, quæ ex hoc opere proueniūt hominibus, ad conseruationē vitæ, & sensuū oblectationem. Oculi enim recreantur florum pulchritudine, & nemoribus, quæ Deus extruxit; odoratus recreatur suauissimo odore, qui ex eisdē exhalat; gustatus oblectatur tot fructuū, & olerum sapore, quorum alia

aliis palato sunt gratiora; ex quibus corpus ipsum crescit, impinguatur, nutritur, & vires recipit. Et quamuis ad vitę conseruatione suffecisset, si Deus triticum creasset, ex quo panis cōficeretur; & vites, ex quibus proueniret vinum: voluit ramen eius prouidentia esse liberalissima, magnā creando plantarū varietatē, ad sustentationem, & delectationem nostram, vt fastidium varietate rerum impediret, tum vt diuersa palata proportionatos cibos, saporēque haberent, quibus recrearentur. Multis præterea harum rerum virtutes admirandas indidit, vt essent in nostrorum corporum morbis medicamenta, quæ pristinam restituerent sanitatem. Et ne quid nobis deesset, arbores illæ, quæ fructus non proferunt, sunt etiam vsui, vt ex eorum lignis domus cōstruantur; & alia instrumenta, quibus ad multa vtimur; & denique ex eis habemus ligna ad fouendum ignem, quo calefiamus, præter alias utilitates, quas longum esset referre.

V.

DENIQUE, vt hæc omnia perpetuo durarent, virtutem dedit plantis, & arboribus, quas fecit hoc die, vt semina producerent, et quibus similes aliæ prouenirent; sicut quotidiana experientia ad oculos docet.

QUINQUE his considerationibus, & singulis earum cor meum eleuabo, ad glorificandum Deum, ob creatas omnes res istas ad conseruationem, & delicias vitæ meæ, & animarum, quæ illis vescuntur, mihi que seruiunt. Nam, si ego nō vescor herba, ea pascitur ovium, & bos

& bos quibus ego vescor: & quamuis hordeum non sit meum nutrimentum, est tamen nutrimentum equi, quo ego vtor, ideoque iure optimo dixit David: *g Deum producere fœnum iumentis, & herbam seruituti hominum.* O vita viuentium, *g omnia te aspiciunt, & te expectant, vt des illis escam in tempore opportuno, qua vitam suam sustentent, & aperiente te manum tuam omnia implentur bonitate.* Gratias tibi quantas possum, ob liberalitatem, quâ manum tuam hoc die aperuisti, vt terram adedè eleganter exornans, animalibus pastum, & hominibus alimentum, & delicias præparares. & quandoquidem quotidie pergit tua profusio continuans beneficia, quotidie etiam perget mea gratitudo continuans obsequium, quod propterea tibi debeo.

g Psal. 103. 14. g 27.

PVNCTVM. IV.

QVARTO considerandum est, quod DEVS Dominus noster hoc eodem die singulari sua prouidentia in optima terræ parte plantauit hortum excellentissimum, & amoenissimum, & talem, qui per excellentiam appellaretur a *Paradisus voluptatis*, in quo collocaretur homo, cui præparauit DEVS habitationem, antequam ipsum crearet.

PARADISI huius excellentiæ erant præcipue quinque. *Prima*, quæ haberet optimam totius mundi temperiem, tam ex parte terræ, quam

Paradisus Terrestris. S. Thom. 1. p. 9. 102. 0. 1. ad 5. a Gen. 2. 8.

I.

I 2 aëris,

aëris, sine nimio frigore, sine nimio calore, absque nubibus, absque tempestatibus, & penis, quas modo experimur. *Secunda* excellentia, quod haberet magnā copiam arborū omnis generis visu pulcherrimarū, & gustui delectabilium, quæ miro ordine, ac dispositione erant confitæ, quarum fructuū sapor, & gustus tantus erat, ut nunquā homo carniū, aut piscium usum esset desideraturus, qui postea fuit illi concessus. *Tertia* erat, quod in medio huius paradyfi sita esset arbor vitæ pulcherrima, & suavissima, cuius fructus præteruaret à morbis, à senectute, & corruptione; & produceret vitā temporalem donec Deus vellet transferre hominem ad vitam æternam. *Quarta* erat, quod in eo esset flumen copiosissimus aquarum dulcium, & salubrium, ad rigandum paradysum, & ut præberet homini huiusmodi saluberrimum, & gratissimum: qui in uis in quatuor alios diuidebatur ad rigandam reliquam vicinam terram. *Quinta* excellentia, quod esset locus amplus, & capax multorum hominum, ita ut, quamuis esset hortus, extenderet se tamen in latitudinē magnā cuius prouinciæ, Hispaniæ v. g. aut Galliæ. Denique omnes horti, & viridaria, quæ monarchæ aliquando plantarunt, nullo modo possunt cum hoc conferri, quem Deus beneuola sua prouidentia plantauit, ut esset habitatio non proborum, & improborum, sed alij illi horti fuerunt, sed proborum tantum.

ILLVD tamen præ omnibus perpendatur.

qua

quantum beneficium acceperim ego à Deo in hoc Paradiso. Nam eius voluntas fuit illum condere non pro solo Adamo, sed etiam pro eius posteris, & pro meipso, si Adamus non peccasset; quare, quantum in ipso Deo fuit, etiam mihi illum dedit. Gratias tibi, ò Supreme Pater, propter voluntatem, qua voluisti homini duplicem dare Paradisum, in quo habitaret; vnum terrenum, & alterum coelestem, ut ab vno ad alterum transfiret, si in tuo obsequio perseveraret. Peto, Domine, ut, quandoquidem primum illum terrenum amisi, propter peccatum Adami, ne proprijs meis peccatis secundum amittam. Et si quidem Originalem culpam in Baptismo mihi condonasti, etiam alias culpas meas per poenitentiam remittas. Conserua me semper in terreno paradiso Ecclesiae tuae, dans mihi fructum arboris vitae, quam in illa habes in cibum, ut morte superueniente transferas me ad paradysum Coelestem tuae gloriae, Amen.

PUNCTVM V.

QVINT ò considerandum, quòd Deus Dominus noster, perfecto tertij huius diei opere, viderit, quòd esset bonum, eo quod nihil illi deesset, quod ad finem suae creationis pertineret.

CIRCA quod est primum perpendendum, quòd res omnes, quas Deus ad nostrum nutrimentum creauit, sint bonae, & nulla earum naturam suam sit mala; quamuis vsus alicuius malus

I.

r 3 esse

a *Gen. 2. 17.*b *3. 6.*

esse possit, eo quod Deus illum nobis prohibuerit, sicut a prohibuit nostris primis parentibus, comedere de ligno scientia boni, & mali, etiam si b pulchrum esset oculis, aspectuque delectabile: quod fecit Deus, ut eorum obedientiam exerceret, ac probaret. Et nunc idem DEVS per suam Ecclesiam prohibet usum aliquorum ciborum; & viri perfecti aut vi voti, aut pietatis spiritu sibiipsis interdicitur usum rerum aliquarum delicarum, ut carnem suam mortificent. Ex quo firmiter statuam, his rebus uti cum animi gratitudine, & temperantia. Si enim res, qua Deus creauit, est bona, non deceat, ut propter meam gulam, vsus eius reddatur malus; potius sequar Apostoli Consilium dicentis: c *Quia omnis creatura bona est, & nihil reiciendum* (quasi malum sit) *quod cum gratiarum actione percipitur: sanctificatur enim per verbum Dei, & orationem:* nam diuinum verbum illud tanquam bonum approbat; & oratio, quae deditur, adhibetur, illud sanctificat.

c *r. Timot.*

4. 4.

II.

DEINDE perpendendum est, quod quicquid Deus hoc die creauit, fuerit bonum, etiam si inter res alias spinas quoque condiderit, & plantas aliquas, & herbas venenatas. Nam etsi haec hominibus sint noxia, aliquibus tamen animantibus sunt utilia; aut pertinent ad alios fines Vniuersi; imò & ipsi homini aliquando utilitatem adferunt, tanquam antidota, & amuleta aliis rebus permixta. Et, si Adamus non peccasset, nihil horum ei nocuisset.

ac de

ac denique eadem res instrumenta sunt diuinae iustitiae, ad castigandos eos, qui rebus alijs abutuntur. Et vel hoc sufficeret, vt res illae optimae censerentur, siquidem etiam rebus utilissimis vitur aliquando Deus ad malos, & ingratos castigandos. Aqua enim, quae quosdam refrigerat, alios suffocat; & ignis calefacit quosdam, qui alios comburit. Ex quo colligam quanta vtendum sit mihi his creaturis in obsequium Creatoris, cogitans, omnes has creaturas mihi dicere tria illa verba, quae ponit Hugo de S. Victore: *Accipe, Redde, Fuge: Accipe beneficium, Redde debitum, Fuge supplicium*: quasi diceret si non vis Deo seruire propter beneficium, quod ab eo accipis, seruias illi saltem ob supplicium, quod potest inferre. Quia creatura, quam in tuam utilitatem creauit, conuertetur in carnificem, & cruciatum tuum. Hoc idioma, & hanc phrasin audiam, & intelligere curabo, cum videro creaturas, quibus vtī volam, coniciens oculos in Deum, à quo omnes procedunt, & per quas ea mihi verba proponit. O summum bonum, à quo quidquid procedit, est bonum, concede mihi ea bonitate, & animi gratitudine eo vtī, vt & supplicium euadam, & praemium obtineam fruendi tua summa bonitate in aeternum,
Amen.

*Lib. de Arca moralī
c. 4. tom. 2.
Suprà Medit. 8. punct. 2.*